

Από την εγκράτεια οδηγούμαστε στην αυτάρκεια (Αθανάσιος Κολιοφούτης, Δρ. Θεολογίας - Εκπαιδευτικός)

/ [Πεμπτούσια· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

(Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=163376>)

Οι επί της δαιμονικής αλογίας του καταναλωτισμού και της πλεονεξίας νουθεσίες του αγίου, ενδεικτικές της ποιμαντικής υπευθυνότητας και αυτοσυνειδησίας του, είναι πραγματικά αφοπλιστικές και καταλαμβάνουν μεγάλο μέρος των ποιημάτων του. Ο άγιος καλεί συνεχώς τους χριστιανούς να είναι αυτάρκεις και εγκρατείς στη ζωή τους και να επιδίδονται με συνέπεια σε μια προσπάθεια να καταστήσουν το σώμα τους ναό του Θεού. «Μη χαρίζεσαι στο σώμα, να μην αγαπάς τα περιττά της ζωής αυτής αλλά να το κάνεις ωραίο ναό. Ο θνητός είναι ναός του μεγάλου Θεού που τον έπλασε και κινείται από τη γη και βαδίζει προς τον ουρανό. Αυτόν εγώ παρακαλώ να τον διατηρείς ευωδιαστό με κάθε πράξη σου και λόγο και να έχει πάντα μέσα το Θεό, άριστο πάντοτε, πραγματικό όχι φαινομενικό....[\[1\]](#)». Παρατηρούμε ότι πολλές φορές οι Πατέρες

φτάνουν στο σημείο να παρακαλέσουν το ποίμνιό τους με λόγια παρακλητικά και συμπονετικά, προκειμένου να φτάσουν στην επίτευξη του ποιμαντικού στόχου τους.

Είναι εξίσου χαρακτηριστικός ο τρόπος, με τον οποίο ο άγιος καθοδηγεί τους χριστιανούς να είναι σεμνοί, να έχουν τον Θεό πλούτο τους, αντί των υλικών αγαθών, και να επιδιώκουν με όλες τους τις δυνάμεις την ανθρώπινη αρετή. Ο μόνος που πρέπει να γίνεται αποδέκτης λατρείας είναι ο τριαδικός Θεός. «... Ένας Θεός από τρία πρόσωπα που λατρεύουμε όλοι,.....Αυτά αν λατρεύεις και τιμάς με τη σεμνή ζωή σου, απορρίπτοντας όλη τη ζάλη της επίγειας ζωής, λέγοντας την αλήθεια και μισώντας τις φαντασίες, θα πάρεις θέση στον ουρανό και μακάρι ψηλότερα από μένα για ν' αποκτήσεις περισσότερη παρρησία στο Θεό [\[2\]](#)». Σε άλλο σημείο τους προτρέπει να αποφεύγουν τις καταστροφικές συνέπειες του μονοδιάστατου προσανατολισμού της ζωής τους στην προοπτική της κερδοσκοπίας και να προτιμούν την έντιμη φτώχεια από την άμετρη και συνεχή προσπάθεια πλουτισμού τους. « Όταν βγάλεις κέρδος από σκοτεινή υπόθεση, νουθετεί, πίστεψε πως έλαβες αρραβώνα της δυστυχίας. Μη ζητάς κέρδος από παντού ντροπιάζοντας τον εαυτό σου [\[3\]](#)». «Η έντιμη φτώχεια είναι καλύτερη από τον κακό πλούτο. Πιο καλά να είσαι ταπεινός παρά φαντασμένος, νομίζοντας υγεία την αρρώστια [\[4\]](#)».

Οι άνθρωποι οφείλουν να αποφεύγουν την εγωιστική ικανοποίησή τους στην κακοτοπιά του αδερφού, να καταστούν φορείς καλοσύνης και να μην περιφρονούν άνθρωπο φτωχό και παρατημένο. Ο παραμυθητικός λόγος του αγίου είναι χαρακτηριστικός: « Όσα δε θέλεις να πάθεις ο ίδιος από άλλους μη θέλεις κι εσύ να κάνεις τα όμοια σε άλλον[5]». «Φύλαγε τον εαυτό σου· μη γελάς άλλος αν πέσει [6]». «Να στολίζεσαι με τα σημάδια της καλοσύνης· μην περιφρονείς φτωχό παρατημένο[7]». «Στον μακρόθυμο είναι καλό δώρο η καλοσύνη. Σε όλους να είσαι καλοσυνάτος, αν μπορείς, και πιο πολύ στους διπλανούς σου. Για τι σου λέω; Ποιός θα πιστέψει πως καλός στους ξένους θα είσαι, όταν δεν είσαι σ'αυτούς που οφείλεις [8]»; Όλοι έχουν χρέος να αποδίδουν σημασία στα έργα τους και όχι τον πλούτο, επιδεικνύοντας την ενεργητικότητά τους όχι αδικώντας, παρά ευεργετώντας τον συνάνθρωπο. «Οι πράξεις μένουν μα τα χρήματα χαλούν[9]».

(Συνεχίζεται)

[1] Γρηγορίου Θεολόγου, Βίβλος Α΄, ἔπη ἠθικά, τ. Β΄, ποίημα Θ΄ περὶ ἀρετῆς, PG 37, 678. Βλ. σχ. Ε.Π.Ε., τ. 9, 134-140, σσ. 157-159:

«Τοῦνεκα μὴ σάρκεσσι χαρίζεο, μὴ τὰ περισσὰ
Τοῦδε βίου φιλέειν, νηὸν δὲ τε λῶονα τεύχειν.
Νηὸς γὰρ μέγαλοιο Θεοῦ βροτός, ὄνπερ ἔτευξε
Κινύμενος γαίηθεν, ἐς οὐρανὸν αἰὲν ὁδεύων.
Τὸν περ ἐγὼ κέλομαί σε θυώδεα πᾶσι φυλάσσειν
Ἔργμασιν ἡδὲ λόγοισιν, ἀεὶ Θεὸν ἐντὸς ἔχοντα,
Αἰὲν ἄριστον ἐόντα, ἐτήτυμον, οὐ δοκέοντα».

[2] Γρηγορίου Θεολόγου, Βίβλος Α΄, ἔπη ἠθικά, τ. Β΄, ποίημα Ι΄ περὶ ἀρετῆς, PG 37, 752Α. Βλ. σχ. Ε.Π.Ε., τ. 9, 994-998, σ. 227:

«Εἷς ἐκ τριῶν Θεός τε καὶ κοινὸν σέβας·.....
Ταῦτ' ἦν σέβης μοι καὶ κρατῆς, σεμνῶ βίῳ
Ῥίψας ἅπασαν τὴν κάτω βίου ζάλην,
Λόγῳ τ' ἀληθεῖ καὶ μίσει τῶν πλασμάτων

Ἄνω τε τάξῃ, καὶ γένοιό μου πλέον,

Ὡς ἂν τύχοιο πλείονος παρρησίας.».

[3] Ὁπ. παρ. PG 37, 708A. Βλ. σχ. 385-388, σ. 187:

«Ὅτ' ἐκ πονηροῦ πράγματος κέρδος λάβῃς,

Τοῦ δυστυχεῖν νόμιζε ἄρραβῶν' ἔχειν.

Μὴ πάντοθεν κέρδαινε, σαυτὸν αἰσχύνων·

Τὸ μὴ δικαίως εὐτυχεῖν, ἔχει φόβον.».

[4] Γρηγορίου Θεολόγου, ἔπη ἠθικά, τ. Β', ποίημα ΚΗ' κατὰ τῶν πλουτούντων, PG 37, 867A. Βλ. σχ. Ε.Π.Ε., τ. 9, 145-147, σ. 357:

«Καλῶς πένεσθαι κρεῖσσον, ἢ πλουτεῖν κακῶς,

Ταπεινὸν εἶναι μᾶλλον, ἢ φυσώμενον,

Εὐεξίαν δοκοῦντα τὴν ἀρρώστιαν».

[5] Γρηγορίου Θεολόγου, ἔπη ἠθικά, τ. Β', ποίημα ΛΒ' γνωμικὰ δίστιχα, PG 37, 917. Βλ. σχ. Ε.Π.Ε., τ. 9, 19-20, σ. 405:

«Οἷα πρὸς ἄλλου μὴ παθεῖν αὐτὸς θέλεις,

Τοιαῦτα καὶ σὺ μηδὲ δρᾶν ἄλλω θέλε».

[6] Γρηγορίου Θεολόγου, ἔπη ἠθικά, τ. Β', ποίημα Λ' στίχων ἢ ἀκροστιχὶς τῶν πάντων στοιχείων ἐκάστου ἱάμβου τέλος παραινέσεως ἔχοντος, PG 37, 910A. Βλ. σχ. Ε.Π.Ε., τ. 9, 21, σ. 397:

«Φύλασσε σαυτὸν, πτῶμα δ' ἄλλου μὴ γέλα.».

[7] Γρηγορίου Θεολόγου, ἔπη ἠθικά, τ. Β', ποίημα ΛΒ' γνωμικὰ δίστιχα, PG 37, 925. Βλ. σχ. Ε.Π.Ε., τ. 9, 125-126, σ. 413:

«Κόσμει σεαυτὸν τοῖς καλοῖς τεκμηρίοις,

Καὶ μὴ πένητος ὀρφανοῦ καταφρόνει».

[8] Γρηγορίου Θεολόγου, ἔπη ἠθικά, τ. Β΄, γνωμικὰ τετράστιχα ΛΓ΄, PG 37, 942-943. Βλ. σχ. Ε.Π.Ε., τ. 9, 200-204, σ. 427:

«Τῷ μακροθύμῳ χρηστότητος καλὴ δόσις.

Πᾶσιν μὲν ἴσθι χρηστός, εἰ τοῦτο σθένος,

Πλέον δὲ τοῖς ἑγγιστα. Τοῦ χάριν λέγω;

Τίς ἂν σε πιστεύσει τοῖς ξένοις καλὸν

Εἶναι τὸν οὐ δίκαιον οἷς ὀφείλεται;».

[9] Ὅπ. παρ. PG 37, 932. Βλ. σχ. 56, σ. 419:

«Τὰ μὲν γὰρ ἐστὶ φθορᾶς, τὰ δὲ ἴσταται».